

Na meji verjetnega

»Julija gremo loviti ščuke. Greš z nami na Aljasko?« je lani decembra Deron med razgovorom o različnih potepanjih po svetu dokončal stavek, ki je zvenel kot vabilo. »Misliš losose,« sem ga popravil. »Ne, ne, na ščuke gremo, že tretjič,« me je popravil z nasmehom. »Veš, ujamemo res velike ribe, največje na svetu,« je pribil in v hipu povečal moje zanimanje na najvišji nivo.

V redu, Aljaska. Vem, da so jezera na severu Kanade bogata s ščukami in ameriškimi smučmi (walley - *Sander vitreus*, sorodnik našega smučca, op. a.), ampak kapitalne ščuke na tistem koncu sveta, ne, tega pa še nisem slišal,« sem nejeverno dodal, čeprav so me vedno zanimali neobičajni ribolovi. Na Aljaski sem že bil, a ta dežela je znana po lososih, jeklenoglavkah, arktičnih lipanih in še katerih drugih sorodnikih postrvi, po ščukah pa prav gotovo ne. Deron se je namuznil, segel v žep in vključil mobilni telefon. Pobrskal je po njem in prikazale so se fotografije rib, ki jih je ujel na tamkajšnjem ribolovu. Velike ščuke, vse krepko večje od metra. Če ga ne bi poznal, bi mislil, da je to lepa fotomontaža. Tako pa sem le nemo prikimal.

Sredi julija sem že sedel na letalu in deset ur letel s Condorjem iz Frankfurta prek severnega tečaja v Anchorage. Vzel sem si nekaj dni za potepanje po vodah polotoka Kenai. Na večer pred odhodom na ščuke smo se na večerji v hotelu v mestu Anchorage sešli vsi štirje člani ekipe. Naslednji dan nas je kratek dopoldanski skok z dvomotornim letalom na redni liniji ponesele kakšnih osemsto kilometrov daleč do Aniakia v deželo Indijancev. Čez dobro uro smo z majhnim enomotornim leteli še dvajset minut do zadnjega letališča v Sv. Križu oziroma po ameriško Holy Cross.

V vasi, raztreseni po bregu nad reko Yukon, živi vsega dvesto duš, Indijancev plemena Atabaski, in pet, šest belcev, med njimi tudi naš gostitelj in vodnik Bruce. Rodil se je sicer nekje sredi ZDA, a ga je nemirna nrava v tamkajšnje zakotne kraje pripeljala pred štiridesetimi leti. Lov in ribolov mu še vedno pomenita več kot dobrine civilizacije, čeprav mu teh tudi tam ne manjka. Poročil se je z Indijanko in tako pridobil privilegije, ki jih imajo prvotni naseljenci. Edini od priseljencev ima koncesijo za turistični lov in ribolov na ogromnem območju ob 800 kilometrov dolgi reki Innoko, pritoku še večjega Yukona. Bruce, tršat možakar pri sedemdesetih, že dvajset

Mokrišče ob reki Yukon: voda, dokler seže oko.

let organizira ribolov na ščuke, lovce na losa in medveda pa gosti še dlje. Prvotni naseljenci, Indijanci plemena Atabaski, se za ta posel ne zanimajo. Za svoje potrebe tako kot včasih tudi zdaj lahko na svojem ozemlju lovijo kjerkoli, karkoli in kadarkoli.

Dan v juliju na Aljaski je dolg, a nas je Bruce vseeno priganjal. Že pripravljen tovor smo natovorili na dva velika motorna čolna. Največ prostora so zasedli sodi z gorivom za čolna, nekaj manj je bilo pijače in hrane. A tudi naše krame je bilo precej. Kot se je pokazalo na koncu, smo goriva naložili skoraj premalo, kajti po dva izvenkrmna Suzukijeva motorja - vsak po 150 konj - sta pila bencin kot gobi.

Holy Cross je na nadmorski višini vsega 41 metrov. Rjave vode reke Yukon se leno, a vztrajno valijo tam mimo na poti v morje. Zahrumeli so motorji in barki smo pognali navzgor po motni vodi Vukona in nato še Innoka. V dobrih štirih urah smo brez postanka prevozili 190 km do ribiškega tabora.

Vmes smo dvakrat srečali lose, ki so plavali čez vodo. Nekaj smo jih videli tudi ob bregu; največkrat krave s teleti in celo enega volka, da orlov - beloglavih, ribjih in verjetno še katerih drugih - ne omenjam.

Tabor so sestavljali trije prostorni šotori, pokriti z debelo, nepremočljivo PVC-ponjavo. V enem sta bili jedilnica in kuhinja, preostala dva sta bila za goste. V vsakem sta bila po dva ribiča, Bruce pa je spal kar v prostorni in udobni kabini na čolnu. Dva bencinska agregata sta z elektriko napajala hladilnik, štedilnik, razsvetljavo in celo avtomat za (ameriško) kavo. Z električno ograjo ograjen tabor je dajal zaupen videz zaščitene enklave sredi aljaške divjine.

Opolnoči, ko smo se zavlekli v spalne vreče in šli spat, je bilo zunaj še svetlo. Dejansko v tem času sploh ni prave teme. In ob štirih zjutraj je bil že spet beli dan. Tako svetle so kratke poletne noči, zato pa so zimske obupno dolge. Ko sem pred leti v novembru lovil na

Prostora in hiter čoln s plitvim ugrezom in ravnim dnom, prilagojen za razmere ribolova ščuk

Tabor sredi divjine je zaščiten z ograjo z električno napetostjo.

Blaine je že prvi dan ujel rekordno ribo, kar 137 cm dolgo ščuko.

otoku Kodiak, je bila dnevna svetloba le med deveto in tretjo uro popoldne. Ni čudno, da le malo ljudi vzdrži v takih razmerah. Tudi trije Bruceovi sinovi niso ostali na rodni grudi in so se razselili na različne konce Združenih držav.

Zjutraj, bolje rečeno dopoldne, smo se po zajtrku vkrcali v čolne in ob 11. uri krenili na ribolov. Za moje pojme že kar precej pozno, a glede na dolžino dneva ravno prav. Pred nami je bilo dvanajst ur ribolova. Innoko s svojo rjavo barvo mi ni dajal prav dobrega občutka. Po uri vožnje smo iz glavnega toka krenili v rokave. Tam je bila voda bolj plitva in čista, a še vedno rjava z odtenkom jantarne barve. In kar je najpomembnejše: občutno toplejša kot v glavni strugi. Poplavljen visoka resasta trava obrežnega pasu je bila še nekaj metrov na široko v vodi. Idealni tereni za ščuke.

Palici sta bili že zdavnaj pripravljene in z Deronom sva čakala le še, da bi Bruce ustavil barko na primernem mestu, vzporedno z obalo. Blevivki sta poleteli na najbolj obetajoča mesta. V prvih minutah sva imela vsak po nekaj udarcev na vabo, a nobena ščuka ni obvisela. Po nekaj zgrešenih prijemih je Deron pripeljal do čolna prvo ščuko.

Imela je dobrih 80 cm. Bruce je kar iz kabine pogledal čez rob čolna in dejal: »Shake it, shake it (tresi, tresi).« Deron je popustil vrstico in tresel s palico; riba se je nekajkrat obrnila v vodi, otrsela z glavo in že je blestivka odletela v zrak. Za trenutek se je pod gladino še pokazalo zlato rumeno ščukino telo, preden je izginilo v rjavo globino.

Bruce zahteva, da ribič lovi z blestivko ali voblerjem z enim samim trnkom. Brez zalusti, da je ribo mogoče odpeti še v vodi. Če ne gre s tresenjem, priskoči Bruce in uporabi klešče z dolgimi konicami. Ščuko odpne, ne da bi se ribe sploh dotaknil z roko.

Po nekaj metih sem tudi jaz ujel prvo ščuko in nato še nekaj. Ko sem kasneje več kot meter dolgo ribo utrudil ter se želel fotografirati z njo, Bruce ni bil za to. Da je riba premajhna, je navrgel. Vsaj 45 palcev (115 cm) mora imeti, da se jo sploh splača dvigniti iz vode. Ribe, ki so bile na oko blizu take mere, je z metrom izmeril kar v vodi. In tako sem prvi dan ostal le pri merjenju šestih ščuk in brez fotografije. Deron, kateremu je bil to že tretji ribolov z Bruce, pa razen z res kapitalno ribo ni imel namena pozirati pred kamero. Tako sem dan končal ob trinidesetih ščukah, a brez ribe v rokah.

Druga dva ribiča, Caysey and Blaine, sta nas zvečer nasmejana pričakala v taboru. Z manjšim čolnom sta lovila sama, saj je Casey teren poznal že z dveh prejšnjih obiskov. Poslikala sta celo vrsto (manjših) rib, tudi največjo. Blaine je ujel kar 57 palcev, to je 137 cm dolgo lepotico. Nato sta vse dni v miru lovila po svoji izbiri brez strogega Bruceovega nadzora, kar sem jima kar malce zavidal. S sabo sem imel tudi popolno muharsko opremo, vendar se Bruce žal ni strinjal, da bi z miško ali potezanko na muharici »mučil« njemu drage ščuke. Tako tudi Blaine ni prišel do prvih lekcij muharjenja, saj dotlej še ni imel muharice v roki.

Naslednji dan smo »vajo« ponovili. Prijemov je bilo veliko, ujeli pa smo približno enako število ščuk. Zame je bil dan nekoliko uspešnejši, saj sem končno prišel do fotografije s ščuko. Ujel sem prvo »čez Bruceovo mero«; imela je 117cm. Vsega skupaj smo posneli tri ali štiri fotografije in že jo je nestrpni Bruce v skrbi za svoje jato položil v vodo in bdel nad njo, dokler ni z močnim zamahom repa izginila v rjavo globino.

Prve tri dni nam je vreme dobro služilo. Bilo je toplo, bolje rečeno kar vroče, saj je sonce krepko pripekalo.

Moja največja, 127 cm dolga ščuka

Voda je sicer narasla za kakšnih tridesetih centimetrov zaradi dežja prejšnji teden v gornjem porečju Innoka, zato smo lovili še dlje od glavnega toka, v rokavih in na plitvinah jezer, poraslih s travo, kamor so se ribe pomaknile iz hladnejših predelov. Pravi užitek je bilo videti vodni val, ki ga naredi velika ščuka v 20 do 30 cm globoki vodi, ko se kot torpedo zapodi za blestivko. Najbolj bojevite so bile ščuke, velikosti 80 do 100 cm. Z njimi je bil ribolov res užitek. Katera od njih se je v boju kar sama rešila nadležnega brez zalustnika. Tiste večje pa so stavile bolj na svojo velikost in težo ter so se po navadi prej predale, kot bi vedele, da ne bodo končale na krovu čolna. V tistih dneh sem dolžine ujetih ščuk povečal: najprej na 122 cm in nato potrdil še z dvema ribama dolžine 124 cm.

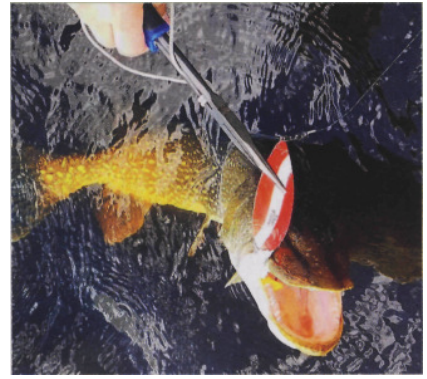
Četrty dan je bil zjutraj že oblačen z občasnim dežjem popoldne. Prijemov je bilo manj, a imel sem srečo in zapel svojo največjo, 127 cm veliko ščuko. Ob prijemu ni kazalo na tolikšno velikost. Zavora na kolescu je nekajkrat zapepla, ko sem kot po navadi ribo skušal čim prej dvigniti na gladino, da bi jo ocenil. Ko pa sem videl, kakšno ribo imam na drugi strani, sem takoj postal previdnejši. A bila je dobro zapeta. Še Bruce je imel nekaj dela, preden je velik gobec rešil nadležne blestivke. Spet njegov »hitro, hitro« za nekaj klikov s fotoaparatom in riba je odplavala nazaj v vodo.

Zadnji dan je bil deževen. Deževalo je ves dan in me dobro namočilo. S sabo sem sicer imel tudi hlačne škornje, a preden sem se zavedel resnosti položaja, sem bil že povsem moker. Potem je bilo pa tako ali tako vseeno. Tisti dan sva ujela najmanj, oba vsega skupaj šestnajst ščuk. Tudi tokrat pa je

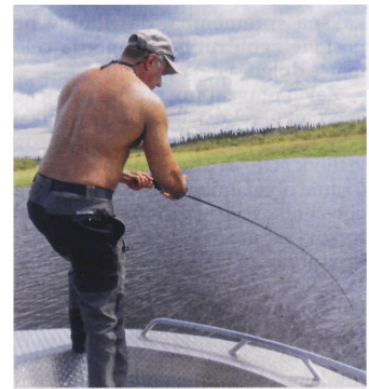
Deron ujel svojo 50-palčno lepoticu. Ni se fotografiral z njo, ima v albumu že nekaj večjih ...

Med sladkovodnimi ribami je ščuka morda najbolj kontroverzna. Bruce s svojim dvajsetletnim pristopom izjemno izstopa od prevladujočega režima ribolova te ribje vrste na Aljaski. V osrednjem delu okrog mesta Anchorage in na polotoču Kenai je ščuka osovražena vrsta. Če jo ujameš, jo je prepovedano živo vrniti v vodo in lovopusta ni. Lovijo jo na vse mogoče športne načine. Tudi z ostmi in celo z lokom ter puščico.

Povsem drugačna je situacija na zahodu Aljasko, v porečju Vukona; lovili smo v pravi aljaški divjini. Tisti del ob reki Innoko je namreč ogromen naravni rezervat (Innoko National Wildlife Refuge) že od leta 1980. Ogromno mokrišče s 15.000 km², veliko kot tri četrtine Slovenije, je dom številnih vrst ptic in divjadi ter seveda rib. Med njimi so ščuke, lososi, tudi lipan. Po zadnjem je celo indijansko naselje ob reki Yukon dobilo ime Grayling. Dostop v rezervat je mogoč le po vodi ali zraku, saj ni ne cest ne naselij. Skratka, popolna divjina, kjer na kopnem kraljuje rjavi medved grizli, v zraku beloglavi orel, v vodi ščuka. Obiskovalcev je malo - peščica ribičev, ki jih gosti Bruce julija in avgusta. Nekaj skupin poleti je fotolovcev. V jeseni pride tudi nekaj ducatov lovcev, saj tod uplenijo največje lose na Aljaski. Zanimiv je podatek, da prvotno tam sploh ni bilo losov. Kot nam je povedal Bruce, so se prvi pojavili okoli leta 1950, zdaj pa je to glavna lovna divjad. Za staroselce je bila v davni glavna mesna hrana bober, občasno še karibu in ribe. Glavna skrb tam živečih indijanskih plemen je bil boj za ohranitev ozemlja. Ščuka je

Kljub trnku enojčku in brez zalusti je bilo treba katero ščuko odpeti s kleščami. A vedno vse brez dviganja ribe iz vode.

Pri ribolovu na Aljaski je lahko zelo vroče, še zlasti, če pod čoln pobegne velika ščuka ...

zanje še sedaj nezanimiva, ob bregu reke raje nastavljajo mreže za krapovce. Radi pa imajo lososa, ki ga lovijo na svatovskem potovanju po reki navzgor. Ob lovnem režimu, kot ga ima Bruce, trofejni ribolov ščuk ni vprašljiv. Je pa uganka, kaj bo čez nekaj let, saj zdaj 68-letni podjetnik nima nikogar, komur bi predal dobro utečen posel.

Obdan s praznimi PVC-bencinskimi sodi na zadnjem sedežu kabine čolna na poti nazaj k Sv. Križu sem na peturni vožnji malo kinkal, vmes pa premleval in urejal vtise zadnjih nekaj dni. Hrumenje motorjev na dolgi poti navzdol me ni motilo v potovanju v bližnjo in daljno preteklost. Pred 41 leti sem na jezeru Vrana na Cresu ujel svojo prvo in doslej edino metrsko ščuko. Zdaj, po tolikih letih pa takšno razkošje. Ujel sem veliko ščuk, med njimi 21 večjih od metra. Ribolov, kot si ga težko predstavlja tudi največji optimist. Še so nedotaknjeni kotički na svetu z izjemnim ribolovom, le poiskati jih je treba.

Za več informacij sem dostopen na: joze.ocvirk@pasat.si.

Dr. Jože Ocvirk